

Reportage Op bezoek bij kunstenaars die dankzij de Gentse vzw NUCLEO een atelier op de kop konden tikken

● Het is zoeken naar een plekje in het atelier van Saar De Buysere in het Klein Begijnhof. Schilderij onder is van haar hand.

Mijn POP-UP ATELIER

Een kazerne, een pastorie, een school. Vzw NUCLEO schuimt sinds 2001 Gent en omgeving af, op zoek naar betaalbare atelierruimtes voor kunstenaars zonder dak boven hun creatief hoofd. 'De herbestemming komt zowel de kunstenaars als de eigenaar van het gebouw ten goede.' **Elise Sercu**

De boterbloemen in het grasperk voor de kerk genieten zichtbaar van de rust die heerst in het Klein Begijnhof van Gent. De deurbel van nummer 231 doorbreekt de stilte. Op een van de vele groene deurtjes staat 'Convent Huyshove', de uitvalsbasis van vzw NUCLEO. Meer dan honderd kunstenaars beschikken dankzij de vzw over een betaalbaar atelier in Gent.

Sinds 2001 gaat NUCLEO vzw op zoek naar leegstaande gebouwen om er atelierruimtes onder te brengen voor 'dakloze', beeldend kunstenaars. Een kleinschalig kunstenaarsinitiatief groeide uit tot een stevig verankerde atelierorganisatie die haar kunstenaars een brede ondersteuning biedt. Tijdens de tweejaarlijkse Open Ateliers krijgen kunstliefhebbers de kans om de ateliers in alle intimiteit te bezoeken. Het grote publiek kan het recentste werk van de kunstenaars aanschouwen tijdens toonmomenten die plaatsvinden in het jaar dat de Open Ateliers hun deuren dichthouden.

Het opzet van de tentoonstellingen weerspiegelt steeds de houding van NUCLEO tegenover het kunstenaarschap. Door de toonmomenten wil de vzw haar ondersteunende rol verder waarmaken op het niveau van artistieke ontwikkeling en reflectie. In 2009 was er *De Collectie*, in 2011 *De NUCLEO-Connectie* en in 2013 werd er opnieuw een groepstentoonstelling georganiseerd met als titel *There are stories of coincidence, and chance, and intersection, and strange things told, and which is which, and nobody knows* (uit de film *Magnolia*). Alle wegen leiden naar een sterk kunstwerk, een ontdekking, een inspirerende ontmoeting of een uit de hand gelopen schets.

Rode draad

Luid geblaf op de benedenverdieping van nummer 237 in het Klein Begijnhof. Tinto komt ons tegemoet. De Infirmierie herbergt sinds 2007 onder andere het atelier van Nicole van Staple en haar zwarte viervoeter. Tien jaar lang werkte ze vanaf dezelfde kruk, die ze nadien *A pure waste of time* doopte. Het atelier van Van Staple wordt net niet gedragen door titels en quotes. "Sinds februari bepaal ik eerst de titel van mijn werk

vooral eer aan te beginnen, het is eens iets anders", lacht Van Staple. De beeldhouwster-restaurantrice geeft les aan het KASK en werkt momenteel aan nieuw materiaal.

De herbestemming van de begijnhuises op lange termijn is onduidelijk. "Sommige panden kregen we voor drie jaar in gebruik, ondertussen zijn er al tien jaar kunstenaars aan het werk. Daar kunnen we alleen maar blij om zijn", vertelt Marjoleine Maes, coördinator en zakelijk leider van de vzw. De organisatie blijft zwerven over de stad op zoek naar geschikte gebouwen: een kazerne, een pastorie, een school, et cetera.

Vanaf de opstart van de vzw is er zelfs een wachtlijst. Slechts de helft van de kunstenaars die zich kandidaat stelt voor een atelierruimte wordt aanvaard. De toewijzingscommissie beslist of iemand al dan niet in aanmerking komt voor een atelier. "We hechten heel veel belang aan de kwaliteit van het beeldend werk, en de kunstenaars moeten professioneel actief zijn. Een sterk portfolio en goede motivatie zijn noodzakelijk", verduidelijkt Maes.

Niet alleen de individuele beeldend kunstenaar weet NUCLEO te vinden, ook jonge collectieven, culturele ondernemers en kleine vzw's dienen aanvragen in. De diversiteit van de atelieraanvragen is de laatste jaren sterk toegenomen.

'Wij zorgen ervoor dat de panden niet gekraakt worden en staan ook in voor het onderhoud'

MARJOLEINE MAES
ZAKELIJK LEIDER NUCLEO

We wandelen naar Begga Convent, het allereerste pand dat in beheer kwam van NUCLEO. Vandaag telt het gebouw zestien ateliers.

Frank Depoorter werkt er al acht jaar. "Iedereen kijkt op een andere manier naar een landschap, dat is mijn vertrekpunt", vertelt hij. Het fragmentarisch kijken en de leegtes ertussen zijn voor elk netvlies anders.

Twee ateliers verder huist Saar De Buysere. Het is zoeken naar een vrije plek in haar atelier, de grond is bedolven onder materiaal en schetsen. "Toen ik een huis kocht waar ik allemaal reisgidsen in vond, is het allemaal begonnen", lacht de kunstenaar. Ze tekent met vulpotloden en werkt vooral met zeefdruk.

Overal waar je kijkt zie je bloemen en

huisjes opduiken, de rode draad doorheen haar werk. "Om de zoveel tijd hang ik ander werk aan de witte muur, zo ga ik op reis in mijn eigen atelier", vertelt De Buysere. "Mensen zouden dat meer moeten doen, op reis gaan in hun eigen huis, je komt er van alles tegen."

Leegstaande realiteit

Elk atelier ademt een verhaal. In Nederland kent elke stad een organisatie die ijvert voor betaalbare atelierruimtes, en samen met het Antwerpse StudioStart maakt NUCLEO deel uit van het overlegorgaan Landelijk Overleg Ateliers.

Terwijl we fietsen naar de voormalige Nijverheidsschool in de Lindenlei, vertelt Marjoleine Maes me over de voortdurende onzekerheid waarmee de vzw voor

atelierruimte blijft ijveren. De zoektocht naar leegstaande panden, broedplaats voor kunstenaars, is een constante.

Zowel eigendommen van de overheid, de haven, het Bisdom als particulieren en bedrijven kunnen kunstenaars een tijdelijke uitvalsbasis bieden. "De herbestemming komt zowel de kunstenaars als de eigenaar van het gebouw ten goede", verduidelijkt Maes. "Wij zorgen er onder andere voor dat de gebouwen niet gekraakt worden en staan ook in voor het onderhoud."

De samenwerking met de Dienst Vastgoedbeheer van de Stad Gent en het Stadsontwikkelingsbedrijf verloopt vlot en momenteel lopen gesprekken om een samenwerking met Woning Gent op te starten.

Meer dan eens vroegen we ons in het

● Stephanie Gildemyn deelt een atelier met vijf andere kunstenaars in de Nijverheidsschool. In twee jaar tijd wil ze haar project afwerken.

© JONAS LAMPENS

'NUCLEO biedt mij de kans om volledig voor de beeldende kunsten te kiezen, anders is dat echt niet mogelijk'

STEPHANIE GILDEMYN
KUNSTENARES

voorbijwandelen af wat er van de vroegere Nijverheidsschool in de Gentse Lindenlei geworden was. Het volledige pand staat nu ter beschikking van de vzw en daarnaast is er heel wat projectruimte. Dat het gebouw nood heeft aan een oplapbeurt, maakt de charme des te groter. "Het lek is gedicht", vertelt kunstenaar Annouk Thyssen als ze ons pad kruist.

Een brede trap leidt ons naar het deelatelier, waar zes kunstenaars elk hun eigen cirkel hebben om in te werken. De lichtinval brengt rust in de ruimte, het is precies of enkel de ramen je scheiden van de wolken. Op het krijtbord aan de muur staat de 'zonneschijn' geschreven.

Stephanie Gildemyn is er alleen aan het werk. In twee jaar tijd wil ze haar

project afwerken. Terwijl de meeste kunstenaars rond vier uur hun dag beginnen, werkt Gildemyn van negen tot vier verder aan het werk dat ze zoveel jaar geleden begon. "NUCLEO biedt mij de kans om volledig voor de beeldende kunsten te kiezen, anders is dat echt niet mogelijk", vertelt ze.

Kunstbeoefening in Vlaanderen wordt door de vzw versterkt door kunstenaars zowel letterlijk als figuurlijk ruimte te geven. Figuurlijk door hen volledig vrij te laten in hun artistieke keuzes, letterlijk door de atelier- en productieruimtes ter beschikking te stellen.

Op weg naar het laatste atelier dat we kunnen bezoeken in de Lindenlei, wandelen we door zalen om stil van te worden. Een huiszwam kraakt de ruimte en stippelt haar pad uit. Het leegstaan

96 ateliers in 8 panden

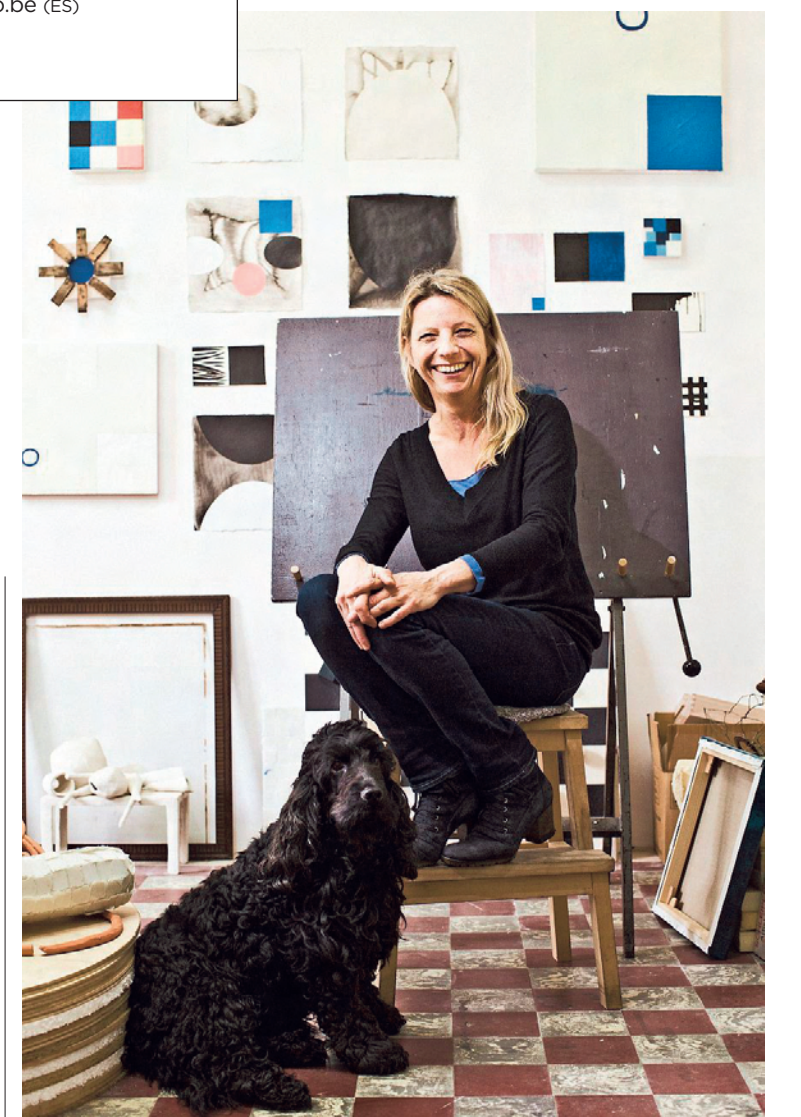
Momenteel beschikt NUCLEO vzw over 96 kunstenaarsateliers verspreid over de stad Gent in acht verschillende panden. Begga Convent is het eerste pand in het Gentse Klein Begijnhof dat in het beheer kwam van de vzw. In het gebouw zijn er 16 ateliers waar kunstenaars uit verschillende disciplines werken. Sinds 2003 zijn er in de Infirmierie in het Klein Begijnhof zes ateliers beschikbaar. Ook het Belgisch filmproductiehuis A Private View en de alternatieve Artcinema Offoff zijn er gehuisvest. In het Convent Huyshove is sinds 2010 het bureau van de vzw gevestigd en daarnaast nog 16 ateliers.

De Nijverheidsschool in de Lindenlei heeft naast 25 ateliers ook projectruimte beschikbaar. De projectruimtes worden in gebruik genomen voor exposities, workshops en kleine events van kunststudenten, kunstenaars en organisaties. In 2013 kwamen er drie nieuwe panden bij. Pastorie Sint-Jan-Baptist in de Brugse Poort werd door de kerkfabriek ter beschikking gesteld en heeft sinds maart 2013 acht ateliers. In het leegstaande huis in de Langestraat in Ledeborg is er één atelier gevestigd en ook de repetitieruimte van de vzw Elftwelf. De Paddenhoek, een leegstaand schoolgebouw, telt 12 ateliers en een gedeelde werkruimte.

Blok E van de Leopoldskazerne op de Kattenberg herbergt sinds juli 2004 twaalf ateliers en was het enige als permanent beschouwde gebouw binnen het patrimonium. Dit jaar werd het gebouw echter verkocht door de stad Gent aan de Provincie Oost-Vlaanderen. Door de onvoorspelbare toekomst van vele gebouwen en de blijvende vraag naar atelierruimte, is NUCLEO vzw voortdurend op zoek naar nieuwe locaties. www.nucleo.be (ES)

● Nicole van Staple geeft les aan het KASK, en werkt aan eigen materiaal in De Infirmierie van het Klein Begijnhof.

Dit jaar vinden de Open Ateliers van NUCLEO vzw plaats tijdens de maand oktober in Gent.